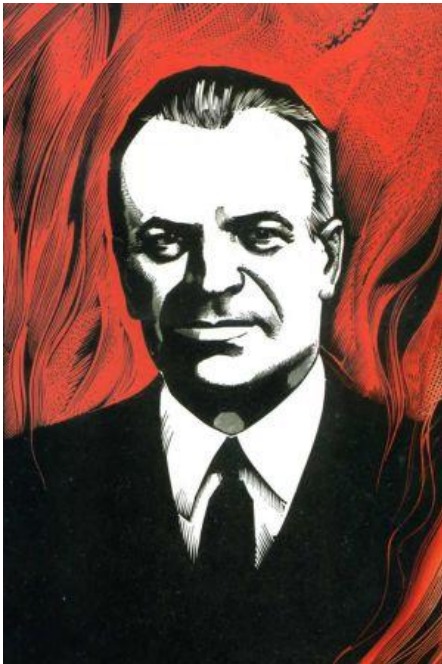

ОЛЕКСА ГІРНИК – УКРАЇНСЬКИЙ СМОЛОСКИП

21 січня 1978 р. поблизу могили Тараса Шевченка на Чернечій Горі біля Канева 65-річний Олекса Гірник із Калуша вчинив акт самоспалення на знак протесту проти русифікації України. Свій вчинок Олекса Гірник приурочив до 60-ї річниці проголошення Центральною Радою незалежності Української Народної Республіки.

18 січня 2007 Президент України Віктор Ющенко за проявлені мужність і самопожертву в ім'я незалежної України присвоїв Олексі Гірнику звання Герой України з удостоєнням ордена Держави. Нагороду отримав син Олекси, народний депутат України V скликання Євген Гірник.

Народився Олекса Гірник 28 березня 1912 — український Смолоскип, Герой України. Олекса Гірник п'ята дитина в родині бойків-верховинців, учився в польській школі, а пізніше в українській гімназії у Станіславі. Був призваний до польської армії.

Сказав якомсь, що замість конфедератки охоче б носив мазепинку — і був засуджений до п'яти років в'язниці. Покарання відбував у концтаборі в Березі Картузькій, у таборах Львова, Кракова, Тарнова. У 1939 р. під час німецького вторгнення в Польщу втік із в'язниці.

17 вересня 1939 р. у Станіславі на вокзалі Олекса побачив, як енкаведисти- "визволителі" з собаками заганяють поляків у товарні вагони на висилку. Серед плачу жінок, крику дітей він кинувся на їхній захист і був заарештований, хоч чинив одчайдушний опір. Отримав вісім років концтаборів у колимських копальнях і сибірських лісопозавах і п'ять років позбавлення прав; покарання відбував у Норильську та Магадані. Одружився зі своєю сусідкою Кароліною Петраш, яка теж була в заслання. У 1950 р. народився син Маркіян, а в 1954 р. — Євген, виховали синів, збудували дім. Спочатку працював на місцевому цегельному заводі обліковцем, пізніше інженером. Всі роки дуже переймався долею України, її культури та української мови.

До своєї останньої ночі Олекса Гірник готувався кілька років: майже тисячу доволі довгих листівок писав потай від родини. У листі до дружини він писав: "Я ішов простою дорогою, тернистою. Не зблудив, не схибив. Мій протест – то сама правда, а не московська брехня від початку до кінця. Мій протест – то пережиття, торттури української нації. Мій протест – то прометеїзм, то бунт проти насилля і поневолення. Мій протест – то слова Шевченка, а я його тільки учень і виконавець." 19 січня 1978 р. написав, що поїхав до Львова, хоч відбув до Києва. Відвідав Софійський собор та Києво-Печерську Лавру. Ввечері приїхав автобусом до Канева. З собою мав торбу з двома каністрами бензину. Місце вибрав на північному схилі Чернечої Гори, розкидав листівки та пустив їх на вітер. Тут залишив передсмертний заклик до незалежності України та проти русифікації. Близько 3-ої години ночі облився бензином і підпалив себе. Його тіло знайшли вранці. Міліція виявила 970 розкиданих листівок, 30 збереглося у місцевих жителів. Хоч справа залишалася таємницею, через працівників міліції про вчинок Гірника взнали спочатку в Каневі, а потім в Україні. У помешканні Гірників був проведений обшук. Дружині сказали, що чоловік загинув у ДТП.

Список джерел:

1. velykiukrainci.livejournal.com/31453.html
Великі українці
2. Іщенко М. Спалився за Україну [Текст]: художня бібліографічна повість/М. Іщенко – Київ: Просвіта, 2004.- 128 с.
3. <http://www.istpravda.com.ua/>
Олекса Гірник. Протест ціною життя: спалився за Україну
4. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
Олекса Гірник – українець, який згорів за Україну
5. <http://www.uamodna.com/articles/oleksa-girnyk-ukrayinsjkyu-smoloskyp/>
Олекса Гірник – український смолоскип